

شناسه:	سند انتظار پژوهش (RFP)	 پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی
تاریخ:		
شماره:		

تدوین طرح جامع سیاستها و رویکردهای نهادینه سازی فرهنگ اخلاق مدار	عنوان طرح به فارسی
در ورزش کشور	
Developing the Master Plan of Policies and Approaches to Ethics Culture Institutionalization in Iranian Sport Areas	عنوان طرح به انگلیسی

<p>۱. تعریف پروژه (توضیح روشن، صریح و خلاصه‌ای از آنچه که باید انجام، بررسی یا تعیین شود)</p> <p>امروزه توسعه و موفقیت در هر کشوری در گرو کیفیت سرمایه فرهنگی آن می‌باشد. فرهنگ شامل مجموعه‌ای از ارزشها، پنداشت‌ها، عقاید، دانش، هنر، اخلاقیات و قوانین و مقرراتی است که انسان به عنوان آداب و رسوم و سایر آموخته‌ها و عادات کسب می‌کند و به نسل‌های بعد منتقل می‌شود. امروزه، فرهنگ و رشد و اعتلای فرهنگی - اخلاقی، به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌ها و سنگ بنای توسعه یافتگی در یک کشور محسوب می‌گردد.</p> <p>رشد فرهنگ بر پایه اخلاق در هر جامعه‌ای موجب می‌شود تا افراد آن جامعه به توانایی‌های بالای ذهنی، اخلاقی، روانی و اجتماعی دست یابند و این توانایی‌ها آن‌ها را قادر می‌سازد تا با گرایش به تفکر منطقی و ایجاد روابط سازنده و چندگانه به همراه کنترل احساسات و عواطف، جامعه خود را به سمت و سوی تعالی سوق دهند.</p> <p>در دنیای متحول و پرتلاطم امروزی، در راستای رشد و اعتلای اخلاقی جامعه، می‌بایست به دنبال ابزارها و مکانیزم‌های نوین و اثرگذار بود. در این راستا، چندی است که عرصه ورزش به عنوان یکی از مهم‌ترین اهرمها و سازوکارهای توسعه اخلاق مورد توجه قرار گرفته است. تربیت بدنی و ورزش هم از بعد قهرمانی و هم از بعد همگانی، قادر است در کنار شکل دادن به استعدادهای جسمانی، حرکتی، روانی و اجتماعی افراد جامعه، زمینه‌های لازم جهت غنای فرهنگی را فراهم آورد.</p> <p>امروزه جایگاه ورزش در میان کشورهای جهان از ویژگی خاصی برخوردار است و به عنوان یک پدیده فرهنگی و اجتماعی مطرح شده و گستره آن از حیطه‌های فردی به حیطه‌های اجتماعی رسیده است. در راستای توسعه فرهنگ و اخلاق در ورزش، هر کدام از سازمان ورزشی و ورزشکاران باید به وظایف فرهنگی خود آشنا بوده و آن را به تناسب در میادین ورزشی بکار ببرند؛ زیرا اگر سازمان ورزشی دارای قوانین و منشور فرهنگی و اخلاقی نباشد، یک ورزشکار هم نمی‌تواند به وظایف خود آشنا بوده و خود را در زمینه ورزش پایبند به اخلاق نماید. با توجه به ضرورت فوق، مطالعه ورزش و بررسی ابعاد اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی آن امری لازم و ضروری به نظر می‌رسد. علی‌رغم این اهمیت، حوزه‌های انسان‌شناسی و فرهنگ‌شناسی ورزش در ایران از بعد مطالعاتی و پژوهشی مورد کم‌لطفی محققان قرار گرفته و در نتیجه مباحث مهم و ناشناخته در این حوزه فراوان می‌باشد.</p>
--

این که مهم‌ترین ارزشها و خصوصیات فرهنگی مورد نیاز جامعه امروز ما چیست؟ مهم‌ترین آسیب‌های فرهنگی مرتبط با عرصه ورزش کدامند؟ چه سازوکارهایی برای توسعه فرهنگی ورزش کشور می‌توان در نظر گرفت؟ نقش و جایگاه مربیان، ورزشکاران و مدیران ورزش کشور در اعتلای فرهنگی جامعه چیست؟ و بسیاری دیگر از سئوالات بی‌پاسخی است که نیازمند پژوهش و مطالعه است که انتظار می‌رود پژوهش حاضر با تدوین طرح جامع سیاست‌ها و رویکردهای نهادینه سازی فرهنگ اخلاق مدار در ورزش کشور تدوین گردد.

۲. **واژه‌های اصلی و محوری** (اشاره به کلیدواژه‌ها و واژه‌هایی که به نوعی به پروژه مربوط می‌شوند، همراه با تعریف مختصر از هر کدام)

فرهنگ (Culture): فرهنگ عبارت است از مجموعه‌ای از ادراکات، پنداشت‌ها و ادراکاتی است که الگوی رفتاری افراد یا گروه‌ها را شکل می‌دهد.

اخلاق (Ethics): صفات نفسانی راسخ و پایداری که موجب می‌شوند افعالی متناسب با آن صفات به سهولت و بدون نیاز به تامل و تروی از آدمی صادر شود.

فرهنگ اخلاق مدار (Ethical culture): مجموعه‌ای از صفات و خصوصیات ماندگاری است که در یک فرد یا گروه یا بخشی از جامعه نهادینه شده و به عنوان الگوی رفتاری و عملکردی آن می‌باشد.

نهادینه سازی (Institutionalization): هرگاه رفتار و عمل افراد بر اساس اصول و ارزشهای خاص یک موضوع شکل گیرد و درونی شود، آنگاه نهادینه سازی صورت گرفته است.

فرهنگ اخلاق مدار نهادینه شده (Institutionalized ethical culture): وقتی در جامعه یا سازمان محیطی ایجاد گردد که رفتار یا عمل افراد به طور ماندگار و بر اساس ارزشهای اخلاقی و سیاست‌ها و ارزشهای آن سازمان یا جامعه تنظیم گردد، این سازمان یا جامعه فرهنگ اخلاقی خود را نهادینه کرده است.

ورزش (Sport): هر نوع فعالیت بدنی و بازی که منجر به انجام مسابقه و نمایش مهارت بین دو فرد و یا دو گروه شود و ملزم به انجام تمرین‌های مداوم و فراگرفتن مهارت در یک حرکت یا رشته ورزشی باشد، اطلاق می‌شود.

طرح جامع (Master Plan): مجموعه‌ای از سازوکارها، برنامه‌ها و چارچوب‌هایی که برای مدیریت و توسعه یک موضوع یا مفهوم خاص به کار می‌رود.

۳. **سوابق پروژه** (اشاره مختصر به سوابق پروژه‌های مشابه داخلی و خارجی)

- **حلبیان (۱۳۹۱):** شناسایی و اولویت بندی معیارهای اخلاقی در ورزش حرفه‌ای ایران
تقسیم بندی معیارهای اخلاقی به معیارهای تربیتی، روانشناختی، قانونی، اقتصادی و فرهنگی-اجتماعی اخلاق در ورزش حرفه‌ای ایران.

- **کاشف (۱۳۸۰):** اخلاق، بازی‌های المپیک و مقایسه آن با ورزش در ایران باستان
محقق با با ارائه مدلی مجموعه عواملی را تبیین می‌کند که باعث رفتار اخلاقی و غیر اخلاقی در ورزش‌ها می‌شود. محتوای این مقاله نشان می‌دهد که ادبیات موجود در تربیت بدنی جهان، چگونه درباره ورزش ایران فکر می‌کند و چگونه واژه پهلوانی PAHLAVANI وارد فرهنگ زبان انگلیسی و آلمانی شده است. آنچه امروز از ارزش‌های پهلوانی در فرهنگ ما ایرانیان وجود دارد در دوران باستان در ایران و یونان وجود داشته است که در المپیک باستان پس از برگزاری این بازی‌ها پهلوان شناخته و مجسمه وی در میدان‌های شهر "المپیا" به علت سمبلی از ارزش‌های اخلاقی نصب می‌شد.

- کهندل (۱۳۷۹): معیارهای انتخاب مربیان تیم های ملی در چند ورزش گروهی

توصیف و رتبه بندی معیارهای مربیان از دیدگاه ورزشکاران و مربیان چند ورزش گروهی. در این پژوهش ۵۱ شاخص مربی گری در هشت بعد اصلی مورد بررسی قرار داده است که این ابعاد عبارت بودند از ویژگی های شخصیتی-ادراکی، مهارت های عاطفی-انسانی، ویژگی های اجتماعی، مهارت های مدیریتی، ویژگی های علمی تخصصی، ویژگی های ورزشی، ویژگی های فردی و شخصی، سوابق کاری. بر اساس نتایج به دست آمده یک الگوی نظری طراحی شده است.

- پورسلطانی (۱۳۸۹): طراحی نظام نامه اخلاقی اعضای هیات علمی تربیت بدنی و علوم ورزشی کشور.

در این پژوهش نظام نامه اخلاقی اعضای هیات علمی تربیت بدنی و علوم ورزشی کشور تحت ۶ عامل کلی طراحی شده است. که پس از اولویت بندی عوامل به ترتیب ۱- صداقت گفتاری و رفتاری ۲- تعهد علمی-پژوهشی ۳- مسئولیت ۴- فعالیت گروهی ۵- وظیفه شناسی ۶- رفتار حرفه ای قرار گرفتند.

- طالبیان نیا و همکاران (۱۳۸۷): بررسی وضعیت توسعه رفتار اخلاقی در ورزش قهرمانی و ارائه راهکار

یافته های این پژوهش حاکی از آن بوده است که قهرمانان و مدرسان به تأثیر مطبوعات و رسانه ها، مربیان به آشنایی قهرمانان به تأثیرات خوب رفتار اخلاقی و مدیران به گرامیداشت قهرمانان اسوه ی اخلاقی تأکید بیشتری دارند و نیز تدوین مرامنامه اخلاقی و تبلیغ مقررات اخلاقی بیشترین میانگین را بین هر چهار گروه آزمودنی به خود اختصاص داده است.

- ندایی و علوی (۱۳۸۷): اخلاق در ورزش با رویکردی منصفانه

در این پژوهش به صورت نقد و بررسی جامعه ورزشی اعم از ورزشکاران، مربیان، داوران، تماشاگران و رسانه ها صورت گرفته به این نتیجه دست یافتند که "حفظ و رعایت قوانین بازی به همراه انجام بازی به شکل واقعی و منصفانه می تواند و باید به عنوان اولین گام ارزشمند در جهت توسعه و پیشرفت در جهت اخلاقی شدن باشد".

- خیری (۱۳۹۰): تحلیل سطوح اخلاق ورزشی، شخصیت و هدف گرایی دانشجویان ورزشکار و ارائه مدل های علی

این پژوهشگر به این نتیجه رسیده است که شخصیت بر سطوح اخلاق ورزشی دانشجویان از طریق هدف گرایی اثر غیر مستقیم می گذارد. همچنین متغیر هدف گرایی بر اخلاق ورزشی اثر مستقیم دارد، ولی جنسیت بر سطوح اخلاق ورزشی اثر مستقیم ندارد.

- مکزی (۲۰۰۱): بررسی و بازنگری کدهای اخلاقی مربیان انگلیس

در این پژوهش، کدهای اخلاقی مربیان در ۱۰ بخش کلی که هر کدام نیز شامل مواردی بودند بازنگری و تدوین شده است. این عناوین شامل: انسانیت، روابط، ارتباطات، عملکرد، صداقت و امانت داری، هشدارها، رازداری و حفظ اسرار، سوءاستفاده، ایمنی و شایستگی بودن همچنین او معتقد بود کدهای اخلاقی ابزاری جهت کنترل اخلاق مربیان می باشد.

- انجمن مربیان هاکی انگلیس (۲۰۱۳): تعریف کدهای اخلاقی مربیان هاکی

با تعریف استانداردهای اخلاقی درشش بخش کلی (استانداردهای فردی، روابط، ایمنی، انتظارات، شایستگی برای مربی گری و فرآیندهای ارائه شکایت) و ریز بخش های آن، انتظار دارد مربیان درجه یک هاکی انگلیس از استانداردهای اخلاقی تدوین شده توسط این انجمن پیروی کرده و عنوان می کند همه مربیان قبل از این که کارشان را شروع کنند باید به طور کامل با این استانداردها آشنا شده و آنها را کاملاً درک نمایند.

<p>۴. اهداف کلی و جزئی پروژه</p> <p>هدف کلی</p> <p>تدوین سند جامع سیاست ها و رویکردهای نهادهای سازنده فرهنگ اخلاق مدار در ورزش کشور</p> <p>اهداف جزئی</p> <p>استخراج ارزشهای دینی مرتبط با اخلاق و فرهنگ در ورزش و تدوین رویکردهای نهادهای سازنده آن</p> <ul style="list-style-type: none"> - شناسایی معیارهای اخلاقی- رفتاری مریبان، ورزشکاران، داوران، تماشاگران و مدیران در عرصه ملی و بین المللی ورزش - شناسایی عوامل موثر بر بروز و گسترش فساد اخلاقی و مالی در ورزش و تدوین رهنماهای بازدارنده آن - تدوین سیاست ها و روش های نهادهای سازنده فرهنگ اخلاق و منشور المپیک و سایر نهادهای بین المللی ورزشی - شناسایی ارزشهای فرهنگی و اخلاقی و منش پهلوانان و چهره های برتر اخلاق و فرهنگ در ورزش - تدوین سیاست های کلان نهادهای سازنده فرهنگ اخلاق مدار در ورزش کشور - شناسایی و پیشنهاد مکانیزمها و راهکارهای نهادهای سازنده فرهنگ اخلاق مدار در ورزش کشور
<p>۵. قلمروی سازمانی، مکانی و زمانی (اشاره به گستردگی پروژه در ابعاد سازمانی، مکانی، زمانی و دامنه منابع جمع آوری اطلاعات)</p> <p>این پژوهش در محدوده مکانی کشور ایران صورت می گیرد (با وجود این برای شناسایی عوامل می توان از مطالعات تطبیقی با دیگر کشورهای دنیا نیز بهره گرفت) و تمامی افراد، سازمانها و نهادهای دخیل در امر ورزش کشور را در بر می گیرد.</p>
<p>۶. تخصص ها و تجارب مورد نیاز برای اجرای پروژه</p> <ul style="list-style-type: none"> - آشنایی با روش تحقیق با تاکید بر روشهای تحقیق کیفی - دارای تجربه و اثرات علمی در حوزه فرهنگ و اخلاق در ورزش - برخورداری از یک تیم پژوهشی منسجم و قوی
<p>۷. ابزارهای پروژه (اشاره به ابزارها، امکانات، حمایت ها و ... برای انجام پروژه)</p> <ul style="list-style-type: none"> - حمایت از هزینه های انجام پژوهش (پرسنلی، هزینه های مصرفی، مسافرت و...) - معرفی پژوهشگران به سازمان های ذی ربط و تسهیل در امر گردآوری داده ها
<p>۸. خروجی ها، کاربست ها و مستندات نهایی (اشاره به برون دادهای مختلف عملی، اجرایی، مستندسازی و آیین نامه های نتایج پروژه)</p> <p>با توجه به اهداف این پژوهش، مهمترین برون داد این پژوهش شامل شناسایی آسیب های فرهنگی مرتبط با عرصه ورزش، تعیین سازوکارهای توسعه فرهنگی ورزش کشور. تعیین نقش و جایگاه مریبان، ورزشکاران و مدیران ورزش کشور در اعتلای فرهنگی و در نهایت تدوین سند جامع سیاست ها و رویکردهای نهادهای سازنده فرهنگ اخلاق مدار در ورزش کشور است که می توان به عنوان یک دستور کار یا آیین نامه ای جهت توسعه فرهنگ اخلاق مدار برای هر یک از افراد و سازمانهای درگیر در امر ورزش کشور باشد.</p>
<p>۹. انتظارات پروژه در موضوع پیوند با سازمان های خارجی و خارجی</p> <p>این پژوهش می تواند الگوها و ارزشهای کمیته بین المللی المپیک و فدراسیون ها و سایر سازمانها و نهادهای بین المللی را با خصوصیات ارزشی و فرهنگی کشور ترکیب نموده و در نتیجه بین ارزشها و رفتارهای افراد و گروه ها در حوزه ورزش کشور با هنجارها و رفتارهای بین المللی پیوند برقرار نماید.</p>
<p>۱۰. ملاحظات اساسی (اقدامات مورد انتظار) در انجام پروژه</p>

۱۱. تجاری سازی و درآمدزایی (اشاره به دستاوردهای تجاری سازی و درآمدزایی برای پژوهشگاه)
<ul style="list-style-type: none"> - برگزاری کارگاه های آموزشی با توجه به خروجی های علمی این پژوهش - مشاوره سازمانها و نهادهای مختلف ورزشی در جهت تبیین و توجیه و کمک به آنها در راستای چگونگی پیاده سازی و نهادینه سازی فرهنگ اخلاق مدار
<p>۱۲. پیش بینی زمان و هزینه انجام پروژه</p> <p>کمتر از یکسال ☐ بین یک تا دو سال ☒ بیش از دو سال ☐</p>